Demoniacul din Gadara

File dintr-un apocrif

ZIUA ÎNTREAGĂ ISUS SE STRĂDUISE să sature cu pîine și duh mulțimile adunate în jurul lui pe țărmul Ghenezaretului. Se făcuse tîrziu și se lăsa noapte. Ucenicii, trudiți de alergătură, jinduiau după odihnă. El însuși simțea nevoia de singurătate și popas în Tatăl. Dar gloata, înțesată cu tot soiul de schilozi, se înghesuia, nepotolită, să-L atingă, să-L vadă, măcar să-L audă. Și nu-L lăsau să le scape din mîini.

Atunci ucenicii, înconjurîndu-L, se așezară între El și popor, împletiți ca un brîu și, cu dînsul în mijloc, izbutiră să se tragă la corabie, pe care o împinseră repede la adînc. Noroadele, rămase singure, tăbărau acolo pe mal pînă a doua zi, cînd aveau iar să-L caute.

Nu se ridicase încă luna și marea dormita pînă departe, nedeslușită. Nu se isca nici o cută; doar ușorul fîlfîit a ceea ce ei numeau corabie – o veche barcă pescărească, haraba burtoasă și greoaie, cu trei rînduri de lopeți, o prăjină de care spînzurau două pînze peticite și, înăuntru, lavițele joase. La pupă, puțin mai ridicat, sta un mic podium, ca un pătuc, sub care, la cea mai mică clătinare, pătrundea, bîltîcîind, mocirla strînsă pe fundul alunecos, unde oamenii, cu ismenele suflecate pînă peste genunchi, bălăceau prin tot soiul de plase și funii... Unii vîsleau de zor, alții rînduiau năvoadele, cîțiva scotoceau prin coșuri, după merinde.

Între ei, Isus, în picioare, privi multă vreme înapoi, spre țărmul tot mai pierdut, unde se aprindeau focuri la lumina cărora părăsiții își găteau cina și își alcătuiau corturi. Din depărtare răzbeau încă pînă la El, prin întuneric, strigăte și chemări.

Și drama din sufletul Lui, înăbușită în toiul faptelor, se deschisese iarăși: inima i se răstigni între o uriașă milă pentru necăjiții întunecați de neștiință și patimi și între o silă nemărginită, un imens dezgust pentru scîrnava strimtețe,

învîrtoșarea îndrăcită a acestui neam îndărătnic, cîrmuit numai de ură, răzbunare și nerecunoștință.

Privirăpînă ce focurile se făcură tot mai mici, apoi pieriră... Și cu ele odată și norodul impur, pe care se căznea să-l mîntuiască. Gîndul i se duse la păgîni: cel puțin aceștia, în idolii lor, întruchipează mărețele puteri ale Tatălui: Lumina, măcar că-i zic Apollon, Înțelepciunea numind-o Minerva, Frumusețea dezvăluită în Aphrodita, Puritatea întrupată în Diana... Și, astfel, cu mințile lor, ei urcă pînă la Logosul a toate izvorîtor, la principiul ideilor eterne. Pe cînd iudeii și-au făcut un idol crîncen din slova legii căreia i se închină fățarnici, înlăturînd și lepădînd pentru ea pe Cel ce le-a dat-o. Și din nou îi arseră buzele vorbele de jar aprinse ale profetului Isaia; și își murmură singur:

„Pămîntul lui Zebulon și cel al lui Neftali, cum mergi spre mare, dincolo de Iordan, Galilea păgînilor".

„Poporul care sta în întuneric a văzut lumină mare și celor ce stăteau în latura și umbra morții răsăritu-le-a lumina"...

El se scutură aprig... Mai era de întîrziat? Pînă cînd va să-și piardă vremea cu Israelul împietrit în fărădelegi, să lupte cu fățărnicia fariseilor și materialismul grosolan al saduceilor, mult mai putred ca al păgînilor? Sînt și alte popoare în moștenirea Tatălui care așteaptă în beznă, dornice să li se deschidă ochii... Marele proroc nu-i fusese sol? Nu vestise și acestora, cu sute de ani mai înainte, venirea luminii din împărăția cerurilor? Îl așteptau minți înțelegătoare, suflete netezite de artă și cultură.

Și inima îi crescu să cuprindă întreaga lume. Iată, aici, la un pas, dincolo de lac, pămîntul ce stă în întuneric – Galilea păgînilor cu Gadara și celelalte zece cetăți grecești – îl cheamă.

Între timp, ucenicii coteau către un cotlon răzleț, unde voiau să tragă peste noapte... Dar Învățătorul se hotărî: atinse umărul cîrmaciului, care ridică ochii, și-i făcu semn cu mîna spre larg. Vasul își suci în loc pliscul, schimbînd drumul cu o smucitură neașteptată ce trînti oamenii unii peste alții.

Petre, care migălea în capătul celălalt, căzu în brînci, se sculă mînios și venea împleticit cu gura plină de ocări spre cîrmaciul vinovat, cînd zări brațul Domnului întins către țărmul dimpotrivă...

– Nu te supăra, Petre, mergem la cetatea Gadarei, rosti El liniștitor.

Ucenicul, zgîit, se propti de-o laviță. Abia după ce-și găsi cumpătul îndrăzni să spună:

– Doamne, nu vrei mai întîi să ieșim la zîniș? Mînem aici aproape, în covorul lăstunilor... Mîine dimineață facem după porunca ta.

– Ești ostenit, Kefa?

– Nu, Doamne... Dar tu ai nevoie de odihnă. Noi coborîm pe mal, iar ție îți gătim culcuș în corabie.

– Îți mulțumesc, prietene, dar tot mai bine este să ne aflăm mîine în zori dincolo de mare.

– Asta înseamnă să vîslim toată noaptea, băgă de seamă unul; nu adie pic de boare.

– Nu-i nimic, Iudo – întîmpină Învățătorul: ne rînduim cu schimbul. Eu iau chiar acum locul lui Andrei, care-i slobod să se culce.

Și Isus lăsă mîna-i mîngîioasă pe capul întîiului chemat.

– Niciodată, Rabi, strigă acesta încleștat pe mînerul lopeții. Sîntem noi prea de ajuns. Pe tine avem să te culcăm. Lucrăm mai cu spor știind că te odihnești.

– Odihna mea este Tatăl.

– Și a noastră Tu, zise repede, împăcat, Petre...

Și, cum sta plecat, îi îmbrățișă picioarele. Apoi se prelinse la pupă, unde zăcea pe podulețul zvîntat un strat din vestminte și alte țoale, ca un fel de așternut.

– Doamne, te rugăm toți, pentru dragostea noastră, întinde-te aici. Somnul tău are să ne ție trezi.

Isus se înduplecă. Iubirea lor îi mai molcomi durerea. Lăsă să i se scoată hlamida albă, pe care i-o spînzurară cu grijă la catarg, să nu se boțească, și, numai în tunică, îngenunchie, adîncindu-se în rugăciune. Binișor, ei îi puseră căpătîi cîțiva colaci de frînghii învăluiți în saci pescărești și gătiră să întindă peste ei o pînză din vîntrea stingheră. Apoi se puseră pe vîslit. Se simțea în auz răsuflarea apelor adormite, pe care le trezea cîte un pește zvîcnit din adînc...

Multă vreme mînuiră, tăcuți, vîslele. Nu li se stinsese zelul. Dar cu fiecare stînjen cu care înaintau îi cuprindea o descurajare și o îngrijorare îndreptățită. Cetatea Gadarei, cea cu faimă rea, se afla în fața lor, la patruzeci de stadii depărtare, cocoțată pe grindul unor faleze prăpăstioase, care despărțeau și fereau parcă Israelul de atingerea cu ea. Pămîntul chiar, din jurul ei, era un tărîm blestemat pentru iudei, iar locuitorii lui, gherghesenii, de-a dreptul spurcați. Băștinașii se trăgeau din vechiul neam vrăjmaș al amoreenilor, hulitori de Iehova și închinători la idoli, pe care nu-i stîrpise de tot Moise, cînd, sosit la pragul pămîntului făgăduinței, împărțise semințiilor lui Zebulon și Neftali, sătule de pribegie prin pustiu, această latură din afara Palestinei. Cu timpul, păgînii cruțați puiaseră din nou, înăbușind ca niște bălării răznitele mlădițe ale lui Izrail.

Apoi, peste ei veniseră și se amestecaseră tot soiul de alte neamuri, dar mai ales greci, potop de greci, care cotropiseră ținutul, acum de limbă și înfățișare grecească. Peste ei năpădeau cu grabă fel și chip de inși sloboziți din cohortele romane, veterani, barbari, aduși din Galia, italioți, iberi, germani, unii dezrobiți, alții fugari, trăgînd după ei femei, copii, prostituate, toți îndeletnicindu-se cu cele mai murdare treburi și meserii, de la crescătoriile de porci și căsăpiile de

carne spurcată, la ținerea de taverne și tractire, unde se vindeau rachiuri. Străvechiul Galaad biblic se prefăcuse într-un furnicar de păgîni grecizați, numit acum Decapole.

Cetatea Gadarei, inimă a țării, fusese, din vechime, mereu înfloritoare. Se afla pe imemorialul drum, un șleau de cămile, din marginea pustiului, urcînd din fundul Arabiei, de-a lungul țărmului stîng al Asfaltitei și Iordanului, la Damascul Siriei și de acolo spre Mesopotamia. Cu venirea romanilor, care ocroteau deopotrivă toate națiile și tolerau toate traficurile, Gadara luase un avînt uriaș. Strălucitele ei temple idolești, teatrele de marmoră, forurile cu statuile împăraților, arcurile de triumf, băile luxoase, tribunalele pline de oratori, precum și toate bogățiile ei, agonisite cu negoțuri și specule neîngăduite, umpleau de ură și scîrbă pe adevărații evrei, care o coleau.

Și acolo, la cetatea spurcată, la noua Gomoră, se hotărîse Domnul lor să meargă, tîrîndu-i și pe ei. Nu le venea să-și arate fățiș, între ei, unul altuia, supărarea. Dar tăcînd, ei vîsleau din ce în ce mai fără tragere de inimă, goi pînă la brîu, cu bărbiile înfipte în piepturi.

Cît timp ei se înveninau astfel, Isus medita... Între stelele din slavă și stelele răsfrînte în ape se țesea o zare schimbătoare, un tremur de beteală noptatecă prin care toate se străvedeau înăbușite, se năluceau mai mari, depărtate, informe. Și mintea i se duse la haosul primordial, din care cuvîntul Tatălui despicase lumina și scosese lumile. Și își murmură vorba: bereșit, începutul ca o temelie a Creației, Ziditorul a așezat la început Timpul, durata, întîia nemăsurată dimensiune a universului, sefirot izvorît din eternitatea sa... La aceasta adăugase numaidecît spațiul, întinderea în lături căreia în scriptură i s-a zis cerul... Și între ele, ca o a treia dimensiune care să le dea înălțime și adîncime, puse materia – sorii, stelele, pămîntul, roduri ale luminii – cu toate însușirile de forțe, adică atracție, rotire, suire, cădere, creștere, stingere. Apoi, materiei îi suflă duhul, a patra și tot mai înaltă dimensiune, emanație a Lui... Și lumea, însuflețită, luă ființă, cu soarta ei înfășurată înlăuntru-i, ca într-o înspăimîntătoare bobină pusă de atunci într-o necurmată răsucire. Isus urmărea deșirarea, din nou părtaș la uriașa viziune, ca atunci, în sînul Tatălui, la alcătuirea și desfășurarea cosmosului.

Ucenicii, socotindu-L că doarme, își luaseră cu desăvîrșire grija de la El... Îl uitaseră... Nu se mai gîndeau decît la ei, la osteneala lor, la ciuda și ura împotriva cetății blestemate, cu tărîmul bîntuit de demoni. O apăsare lăuntrică, amestecată cu un soi de somn al voinței și amorțeala mădularelor, îi cuprindea treptat. Apele se făceau tot mai grele, vîscoase, se împotriveau lopeților și-i osteneau peste măsură. Barca sta uneori locului, încleiată. Și totuși, pe adîncul unde pluteau nu se afla brădiș. Atunci se opinteau, înverșunat, în coadele lopeților, dar barca izbutea să facă nu o alunecare, ci abia o zvîcnire afară din apă, așijderi unui pește ce se azvîrle o clipă după o musculiță.

Se mozfeleau astfel într-un fel de obrocire, bătînd lopețile în loc, cînd, la răsărit, după o mijire ca un slab păinjeniș gălbui, se ivi pătrarul viu al lunii, să le arate că nu străbătuseră nici a zecea parte din cale. Nu-și dau seama ce făcuseră pînă atunci: vîsliseră, dormiseră? Știau doar că e tîrziu și, dacă merge tot așa, nici pînă a doua zi la amiază nu ajung... Se răzvrătiră împotriva lor înșile și întețiră lopețile care zbîrnîiau în corzi. Cîștigară astfel un petecuț de cale. Înviorați, începură să se scuture de vrajă, să se încreadă în puterile lor, să topească plumbul lăuntric.

La această provocare, apele, pînă atunci moarte, se burzuluiră și răspunseră numaidecît, printr-un clocot adînc. Dintr-o dată marea se solzi, apoi se zburli, se acoperi de crețuri care crescură repede, plescăind din limbi din ce în ce mai lungi. Și, curînd, valuri mari se umflară în fața lor, iscate pe loc să-i azvîrle înapoi... Oamenii trecură peste ele... Atunci altele, și mai întărîtate, se stîrniră din larg, năpustindu-se către ei cu crestele înspumate. Cuibul de unde pornea viforniță era chiar țărmul Gadarei. De acolo le ieșeau înainte, împinse de vînturi turbate, diguri de valuri alergătoare, unul în spatele celuilalt, ca o împotrivire, să nu-i lase să meargă mai departe. Și, pe loc, stavila furioasă ridicată de ape îi despărți cu huiet de ținta călătoriei, Gadara, ascunsă acum în dosul meterezelor de talazuri. Și, lucru ciudat: în spatele lor, ceva mai departe, apele erau încă liniștite, ca un liman care îi îmbia să se întoarcă.

Dar ucenicii, pescari hîrșiți cu pandaliile din senin ale Ghenezaretului, nu se înduplecară. Strînseră în grabă pînzele, doi din ei se rînduiră cu ciubările să arunce apa ce cădea peste ei în lespezi mari, lapidîndu-i, și se îndîrjiră să mînuiască vasul înainte, peste măgurile și văile ce prefăceau marea într-un haos de munți prăpăstioși... Nava, sucită și răsucită, gemea, se văita, pîrîia de chinuri, gata să se deschioleze. La această nouă îndrăzneală a oamenilor, furia vijeliei se desfășură deplină. Marea îndrăcită se sculă toată și de pretutindeni, în picioare. Întindea cu chiote brațe uriașe de nahlapi, căsca gîtlejuri de genuni, se sfredelea în ochiuri negre, se răsucea în sorburi, se clătea în vîrtejuri de coloane lichide... Trombe ametitoare îi apucau în dantul lor și se năruiau peste ei. Apele bătute cu maiurile talazurilor, vînzolite de suflările oracolului, scoteau o pulbere groasă, un fum înecăcios, ce-i înăbușea și le scotea ochii... Totul, într-o beznă adîncă. Nu se aprindeau fulgere, nu bubuiau tunete, cerul nu lua parte la toată această ieșire din minți a mării. Dacă n-ar fi fost negura și aburii apelor, sus s-ar fi văzut luna cu stelele văzduhului.

Jos nebunia mării ajunsese în pisc și-i hăituia din toate părțile cu buciumări și orăcăieli peste puterile auzului. Oamenii nu mai întîmpinaseră asemenea năpraznă. De la un timp nu mai știură ce să facă. Lopețile le fură smulse din mîini și ei încetau să mai lupte, sleiți de puteri și de minți, lăsați pierzării fără scăpare.

Deodată Ioan strigă:

– Domnul este cu noi! Cum de l-am uitat?

– El doarme, ce-i pasă că ne înecăm, mîrîi Iuda.

– Mă duc să-l scol, răcni Bartolomeu. Ce vrajă ne-a luat mințile?

– Nu, îl opri Petre. Dacă n-aude vijelia, înseamnă că e trudit tare. Dar e de ajuns că se află aici între noi. Nu ni se întîmplă nimic, urlă el înfruntînd furtuna. Domnul este cu noi!

La această vorbă îndrăzneață o volbură înspăimîntătoare îi prinse și se treziră într-un fund orb, de-abia gata să-și încleștеze pereții peste ei. Nu mai era de așteptat. Andrei, înotînd prin vas, ajunse la Isus, care-l simți înainte de a fi atins.

Lîngă El liniște, locul zvîntat.

– Ce este, Andrei?

Ucenicul privea năucit. Unde era furtuna? Strigă totuși:

– Rabi, pierim! Ne înecăm.

Și tăcu rușinat, ca și cum ar fi spus o minciună.

Isus se coborî de sus, din rînduiala lumilor, iarăși între ai săi. Deschise ochii, se ridică... și înțelese: furtuna nu era decît vrăjmașul, marele potrivnic.

– Atît de puțin credincioși sînteți voi, ucenicii mei? se mîhni El mustrător. Nu puteți domoli o furtună?

– Nu e o vijelie obișnuită, pe care s-o biruim cu meșteșug de năieri, se dezvinovăți Petre. E altceva, cu care nu ne-am mai întîlnit și nu putem lupta. Ajută-ne!

Și pînă să rostească astea, vînturile repezite îi vîrîseră de zeci de ori pumnul în gură.

– Dacă ați fi stăpînit furtuna din voi, din inimile voastre înspăimîntate, o biruiați și pe cea din afară. V-ați rugat?

Ucenicii plecară, vinovați, capetele. Uitaseră de rugăciune, îl părăsiseră și pe El. Dar acum, cu toate răcnetele liotei de vînturi și talazuri, glasul lui Isus răsuna puternic și vorbele se deslușeau limpezi. Inimile le veneau la loc.

El nu mai spuse nimic. Ridicat drept, în picioare, își roti domol mîinile spre cele patru cornuri ale văzduhului. Apoi le opri, întinse, spre Gadara.

Întîiul rînd de valuri, cel mai apropiat, care da asalt corabiei, se trase repede înapoi, tot înfuriat. Ucenicilor li se păru o ciurdă de tauri demoniaci cu coarnele pocnișe. De jur împrejur se făcu un petec de liniște, iar deasupra o bortă spre cer. Dar talazurile dinapoia celor alungate urmau să se năpustească orbiș peste ele, să le împingă iar înainte. Se ciocniră, marea se încăieră în ea însăși și toate spaimele din miezul ei se înălțară într-o gigantică trombă pe creastă, cu năluciri de lavă aprinsă.

Ucenicii se trîntiseră pe fundul vasului, așteptînd să cadă peste ei muntele de apă și să-i turtească. Vălătucul însă se învîrti numai, trecu pe lîngă ei fără să-i

atingă și se pierdu. Ei îndrăzniră să ridice capetele, căci auzeau glasuri. Isus vorbea tare, prin larma furtunii, cu cineva neauzit, nevăzut de ei. Nu înțelegeau bine toate vorbele, din care prindeau numai crîmpeie, dar îi vedeau deslușit mișcarea buzelor și semnul mîniei ce-i încrestase fruntea. Bănuiră că ceartă marea și vînturile.

– A, te cunosc, amăgitorule, striga El largului învolburat. Zadarnic te ascunzi în vijelie.

Un alt năpraznic vălătuc de valuri negre se năpusti. Dar se abătu în lături și se nărui...

– Cine v-a îngăduit să ieșiți din sălașurile voastre împuțite și vă trimite să veniți împotriva mea? striga El în obrazul schimonosit de ură al mării...

Răspunsul nu ajunse la înțelegerea oamenilor decît în chip de mugete și grohăituri înfricoșate.

– Vă temeți? Dar credeți voi că mă puteți împiedica să vă calc pămîntul? urma Isus certarea ca un stăpîn către slugile răzvrătite... Înapoi!... Înapoi!... Intrați în ascunzători. Mîine vă voi judeca și mai aspru. Luați seama!

Într-o clipă valurile se potoliră, se micșorară, marea se dezumflă... Talazurile, ca niște bestii bătute, se tîrau pe burtă spre țărmul Gadarei, urmărite de flăcările fulgerelor, țîșnite pe urma lor. Duhul mării adevărate își luă iar locul. Ghenezaretul se făcu din nou lacul dulce și liniștit, plin de pește, al Galileii. Văzduhul se umplu de stele, luna își văzu de cale și se aplecă spre apus. Dar oamenii, în loc să se liniștească, înspăimîntați, se făcură și mai mici: neașteptata ascultare a mării și a întregii firi, care intra supusă în rînduială, îi copleșea mai greu decît furtuna. Cu gurile căscate a spaimă, cu răsuflările tăiate, se uitau la Învățător: în aceeași clipă – așa li se păru lor – fără să se mai fi clintit din loc, se găseau la țărmul Gadarei, unde, ca dintr-un vis treaz, coborîră.

Și nu-și veneau în fire... Cine scosese din timpul trebuitor să ajungă la țărm bucata de zăbavă cît îi ținuse în loc furtuna, așa încît să ajungă tot la vremea cuvenită? Căci, iată, zorile albe încununau grăbite orizontul. Vijelia se petrecuse oare numai în ei? Într-un văzduh misterios al ființelor? Corabia neînsufletită nu luase parte la urgie, ci îi purtase înainte, ca o coajă neatinsă, și numai oamenii din ea pătimiseră?

Cu toate acestea o nălucire nu fusese: hainele cu care se îmbrăcaseră în frigul dimineții erau leoarcă și acolo, pe mal, zăceau vîslele și cîrma lor smulse de ape... Nu se mai întrebară, totul rămînea o taină, ca atîtea altele, a Domnului lor.

Acum urcau, înșiruiți în urma lui Isus, cărarea anevoioasă ce se cățăra printr-un gîtlej scobit de stîncă, sus pe platou. Călcau sfiiți, cu mare fereală și inima cît un purice, nădăjduind să nu-i simtă îndrăcitul care bîntuia acea margine, vestitul demoniac al Gadarei, ale cărui zbierete, cînd îl apucau furiile, se auzeau pînă departe pe mare. Era o namilă hîdă și păroasă, cu ochii roșii într-o

față ca a leului, peste care fluturau pletele și barba, încîlcite unele în altele. Gura lăbărțată, plină de bale și spume, își arăta într-un rînjet necontenit colții de fiară. Alerga gol de colo pînă colo zi-noapte, căci vedea prin beznă, răsturnînd, zobind cu butucii picioarelor și drugii mîinilor tot ce întîlnea în cale: om, vită, copac. Cînd nu avea altceva, se bătea singur cu pietre și își sfîșia carnea de pe el. Se zicea că gadarenii înadins îl păstrează, ca să le apere latura dinspre mare, pe unde numai neștiutorii îndrăzneau să se arate. Lumea intra în cetate pe porțile din răsărit.

Adevărul era că nebunul nu putea fi biruit. Rupea lanțurile, sfărîma obezile, spărgea zidurile și ieșea din toate închisorile, oricît de zăvorîte. Nimeni și nimic nu i se putea împotrivi, sau popri. Așa că trebuiseră să-l lase slobod, mulțumindu-se să-l abată în spatele orașului, unde se întindeau străvechile cimitire. Aici își făcea culcuș în peșterile pline de oseminte, de unde hienele și șacalii fugeau spăimîntați la apropierea lui. Ropotul tălpilor lui, cu călcîie tari ca de corn, îl vesteau ca niște copite, de departe...

Cel dintîi care ieși sus, pe grind, fu Isus. Vestmîntul alb luci trandafiriu în bătaia luminii, vestindu-l. Peste ținut atîrna însă o liniște somnoroasă. Cetatea petrecăreață dormea obosită ca după o abia sfîrșită nuntă. Îndată se prefirară după El și învățăceii. Apoi, la îndemnul Învățătorului, se alăturară, ceată, și porniră printr-un ocol, de-a lungul zidurilor, să ajungă la porțile de miazăzi.

Înaintaseră nici o sută de pași în maidanul pustiu, cînd nu un urlet, ci o mie izbucniră din tot cîmpul și mai ales din cetate. Mii de suflări vrăjmașe se dezlănțuiră să-i culce la pămînt, aidoma viforniței de pe mare. Ucenicii pricepeau în sfîrșit că e aceeași împotrivire, acum pe uscat, a duhurilor rele, războindu-se să nu vină Isus peste ele.

În fața lor o peșteră își căscă pîntecul și, ca pe niște măruntaie scîrnave slobozi cu nesuferită duhoare la început parcă o mie de nebuni îndrăciți, năvălind spre ei. Cu cît se apropiau, scădeau, la sută, la zece, într-o clipă rămaseră numai doi, care se topiră într-unul singur, năboind cumplit, ca o vijelie. Toate celelalte duhuri necurate se strînseră în el ca albinele zgîndărite în fagur. El crescuse, se umflase îngrozitor, să le cuprindă.

Ucenicii își pierdură firea. Spăimîntați, fugeau să se ascundă pe după stînci, la adăpost. Isus, rămas singur, sta neclintit, așteptînd senin. Orăcăind, cumplitul nebun se apropia fulgerător să-l sfîșie... Ucenicii, cu capetele scoase de după pietre, închiseră cu groază ochii, să nu mai vadă. Ajuns la un pas de Isus, îndrăcitul se prăbuși într-o adîncă metanie la picioare, zvîrcolindu-se încleștat de zbătăturile ducă-se pe pustii, cu gemete și icnete zgîlțîietoare... și rămase așa...

Isus întinse cu milă mîna peste zbuciumat și, ridicîndu-și ochii la cer, spuse tare:

– Îți poruncesc ție, duh necurat, să ieși din omul acesta.

Pieptul încordat al netrebnicului slobozi un glas puternic:

– Ce este între mine și tine, Isuse, fiul lui Dumnezeu cel prea înalt? Ai venit aci înainte de soroc să ne chinuiești?

Ucenicii, auzindu-l vorbind, ca atunci cu furtuna, deschiseră ochii. Demoniacul, biruit, se zbuciuma la poala stăpînului lor. Atunci, prinzînd inimă, unul cîte unul se prelinseră din ascunzători și-l înconjurară.

Dar demonul se împotrivea, zbuciumînd amarnic pe pătimaș...

– Ieși! Din nou îți poruncesc, striga Isus asupra celui ce zăcea la picioare. Nu aștepta a treia poruncă!

Și un tunet îi însoți cuvintele.

Urmară alte vorbiri, unele neauzite, rămase ascunse, între Isus și cel ce răspundea din pîntecele uriașului... Cei dimprejur nu prinseră și nu-și aminteau mai tîrziu decît frînturi...

Bizuindu-se pe tăria numărului lor și pe omenescul simplu în care se înveșmînta și se purta Domnul, demonul se așeză în înfruntare și alese drama dialecticii.

– Isuse, fiul lui Dumnezeu – făcu el, luînd firul subțirimii mincinoase – tu care ești aici pe pămînt atletul Libertății și nu îngădui nici un fel de asuprire, pentru ce pe noi, vii să ne prigonești pînă aici? Cînd tuturor oamenilor le predici slobozenie... și își umfla glasul de argumente ca de o dreptate.

– Oamenii au fost zămisliți dintru început liberi, răspunse Isus scurt.

– De ce acest privilegiu pe nedrept numai omului?

– Pentru că numai adevărul te face liber și omul poate primi sau nu, după voie... Este unul dintre voi adevărat, măcar o clipă? Îndrăznească să se arate în fireasca lui înfățișare. Înșelătorilor – tună Isus – de ce vă alegeți totdeauna alte chipuri amăgitoare și intrați în vietuitoare fără știrea și voia lor? Ieși pînă încă este timp. Înainte de a schimba mînia mea omenească în aceea care v-a trimis în fundul iadurilor.

Necuraților se înghesuiau și mai adînc în îndrăcit, să pună la cale alte vicleșuguri.

– Te jur pe Dumnezeu, să nu mă muncești, se milogea glasul tot mai slab din omul ce începea să se dezcrînceneze.

– Dacă asculți și dai drumul îndată acestuia, te voi cruța, făgădui Isus, ca un stăpîn bun...

Și-l întrebă:

– Care e numele tău pe pămînt?

– Doamne, de ce ne mai batjocorești întrebîndu-mă? răspunse horcăind insul. Tu știi mai bine chiar decît noi numele, treapta și dregătoria fiecăruia dintre ai noștri în cîmpul răului.

Și se îndărătnicea să nu spună. Dar Isus nu-l slăbi.

– Nu pentru mine te silesc, duh rău, să te dai pe față, ci pentru ucenicii mei aceștia, ca să te cunoască.

– Dar numele nostru e taină, se jelui demonul. Nu-l putem pomeni. Cine îl află ne stăpînește... și sînt oameni străini în preajma ta...

– Tocmai de aceea vă poruncesc să vă destăinuiți, ca să intrați sub puterea lor... Nu mai întîrzia... răspunde!

Și, în gînd, ridică asupra duhului aspră amenințare.

– Legiune este numele meu; sîntem tare mulți, gemu demoniacul. Din trei locuitori ai cetății, unul cel puțin e sub ascultarea noastră.

Și tăcu.

Isus înălță ochii la cer și așteptă sfat.

– În ce chip vă țineți de ei? se plecă el iarăși spre îndrăcit.

– Doamne, iar ne chinuiești? se văită demonul. Tu cunoști dintru început amăgelile noastre. Ne-ai urmărit în cele mai ascunse și ne-ai izgonit din cele mai tainice. Ne supunem ție, nu ne mai dezgoli în fața altora, se ruga cu spume îndrăcitul.

– Trebuie, poruncea Isus... De data asta vreau să vă știe și aceștia ai mei. Vor învăța să vă deslușească și vor deprinde să vă alunge. Spune!

– Pentru gadareni luăm chipurile porcilor, suflă abia auzit demonul.

– Cum? Lămurește!

– Zi, noapte ne amestecăm printre rîmătorii crescuți de oameni, luîndu-le înfățișarea. Năucile noastre nu se cunosc din porci adevărați. Așa că ne aflăm necontenit între cei ce-i cresc și-i mănîncă. Și, cînd vrem, intrăm în ei.

Mărturisirea ieșea cu mare caznă, odată cu demonii, care veneau pînă la gura scălămbăiată, bolborositoare a pătimașului, ca repede să se înghită iarăși înapoi. Demonii se buluceau astfel din pîntecele zvîrcolite la dinții scrîșniți... Și, îndărătnici, nu ieșeau.

Lupta cu duhurile se prelungea din voia și cu îngăduința lui Isus, care da astfel ucenicilor învățătură cum să lucreze. Dar demonii nu înțelegeau asta. Ei se credeau încă tari și se agățau de mărunțaiele îndrăcitului, nădăjduind ca, pînă la urmă, totuși să rămînă.

– Iată, priviți – și Isus arătă ucenicilor pe uriașul muncit ca de durerile facerii. Între nenumăratele blesteme cu care sînt loviți dracii, în frunte stă prostia, lipsa de pricepere. Uitați-vă la acesta, care nu știe de cuvînt!

Și Isus se încruntă și dete o poruncă tainică. Cuta mîniei dintre sprîncene i se adînci și luă semnul formidabil al literei Tau.

– Doamne, nu ne trimite în gheena focului, se rugă biruit legiunea, citindu-i gîndul. Ne-am deprins cu apa...

– Atunci ce să vă fac? întrebă îmblînzit El.

– Lasă-ne să intrăm iar în înfățișările noastre obișnuite și ne întemnițează în fundul mării...

– Bine, se învoi stăpînul... Prefaceți-vă iar în porci, dar să nu vă amestecați cu cei adevărați, ca să nu se ia după voi. Osebiți-vă aparte năucile și aruncați-vă în mare...

Într-un ultim spasm demoniacul se zvîrcoli cumplit și, cu o cruntă opintire, îi vărsă afară din mărunțaie.

Se făcu o nespusă groază; oamenii adulmecară, priviră fără ochi nevăzutul. Oroarea le zburli perii și pielea. Dinții le clănțănră ca de un îngheț subit. Făceau experiența transcendentului, într-un fel de extaz negru. Starea ajunse nesuferită, nu mai putea dura... Isus făcu semn spaimei să plece.

Se iscă, pe loc, iarăși, o vijelie ce se îndrepta spre malul unde păștea turmele. Vîrtejul pătrunse în ele și din vălmășagul lor se alese la două mii de porci, ce se rupseră turbați din gloată și, ca la o comandă întunecată, se repeziră în mare, unde pieiră.

Paznicii care văzuseră toate, fără să priceapă, o luară la fugă înspăimîntați, să ducă vestea nenorocirii în cetate.

Isus se plecă asupra omului, care acum dormea ca un copil, și îl apucă de mînă. Uriașul deschise ochii, zîmbi și se ridică senin. Dar, privindu-se, singur se rușină de goliciunea lui.

– Prietene – îl mîngîie Domnul – vino de te curățește!

Și, luîndu-l cu dînsul, îl coborî la țărm, unde-l spălară învățăceii.

– Doamne, să-l botezăm după rînduiala lui Ioan? întrebau ei.

Isus îi opri, spunîndu-le că n-a sosit încă vremea... Așa că îi rînduiră părul și barba, din care fața ieșea acum limpede și împăcată, și luară tina și necurățeniile de pe el. Omul se supunea de bună voie și sfios la toate, dar se simțea grozav de stingherit și își acoperea mereu cu mîinile goliciunea...

Isus își scoase atunci hlamida lui albă și i-o întinse.

– Ce faci, rabi? țipă la El Iuda... E nouă... Abia ți-am cumpărat-o... De unde bani să-ți luăm alta?

Isus se opri și-l privi lung. Iuda se mai îmblînzi.

– Tu știi ce scumpe sînt vestmintele din in, cercă el să se îndreptățească... Și nu vezi, peste alte toate, că nu i se potrivește?

– Atunci tu, care ești voinic și spătos, scoate-ți tunica ta largă și dă-i-o...

– Și eu cum să rămîn?

– Cum se cuvine unui pescar, în cămașă.

– Dar nici straiul lui Iuda nu poate să-l încapă – luă Petre partea ucenicului înfruntat. Ăsta este de patru ori mai mare decît mine.

– Tu ești încă un pitic, Kefa. Cînd vei crește cum nădăjduiesc eu, ai să întreci de mii de ori pe acest uriaș părelnic.

– Doamne – se amestecă altul – cred că nu l-ar înfășura bine nici chiar pînza cea mare a corabiei noastre. Uită-te la el!... De ce zici că-i numai părelnic?

– Să vedem, zise Isus.

Și, fără să mai aștepte, îmbrăcă chiar El cu hlamida sa pe vindecatul ce se întristase.

Sub privirile uluite ale învățăceilor, omul intră și se potrivi pe măsura vestmîntului, turnat întocmai pe el, ajuns la statura firească a celor dimprejur. Apoi Isus începu să-și dezlege sandala...

– Rabi! strigă Ioan... și zmucindu-și încălțămintea, îngenunchie și o trecu la picioarele omenești ale miluitului cu minune, care primi fără împotrivire...

În acest timp cetatea se trezise de zvonul întîmplării. O ceată zgomotoasă, în frunte cu păstorii necăjiți, se îndrepta spre țărm. Se auzeau vuiete de glasuri. Isus ieși iar pe grind, în întîmpinare, cu stolul ucenicilor după el, să vorbească mulțimii. Dar gadarenii nu veneau să-l asculte. Soseau, înarmați cu săbii și sulițe, asmuțiți de păgubași pentru paguba pricinuită. Ucenicii o sfecliră.

– Rabi, repede... Vino, să fugim la corabie! Ne urcăm în ea și, pînă să ne ajungă acești noi nebuni, ne depărtăm în larg, se ruga Petre.

Isus nu se mișcă. Aștepta... Ceilalți, rușinați, se deteră în dosul lui... Gadarenii crezură că se pregătesc de împotrivire și-și domoliră năvala, oprindu-se la oarecare depărtare... Din ei se desprinse o solie care veni pînă la streini... Dar cînd dădură cu ochii de îndrăcit stînd cuminte la picioarele lui Isus stătură înfricoșați și chemară pe toți ceilalți, care se îngrămădiră în jurul omului cu înfățișare de zeu, la poala căruia se închina fiorosul nebun. Cei ce-l cunoscuseră gol, păros și sălbatic, așijderi fiarelor, se minunară și împinseră înainte pe arhontele cetății să-l cerceteze. Cîrmuitorul nu întîmpină nici o greutate și nici o nedumerire ca să se încredințeze că el este acela, dar cel dinainte de patima îndrăcirii. Tămăduitul povesti în auzul tuturor cum a fost mîntuit și rugă pe toți să mulțumească celui care totodată curățise întreg ținutul de demoni. Isus îl lăsă să vorbească, zîmbindu-i.

– Cetățeni – le spunea pe grecește fostul îndrăcit – se cuvine să primim nu numai cu cinste pe acest Izbăvitor al nostru și să-l răsplătim cu laude, ci chiar să-l rugăm să rămînă la noi. Să-l găzduim în cel mai măreț palat al nostru, ca pe un zeu bun, care să ne ocrotească și să ne cîrmuiască.

La auzul acestei propuneri, arhontele, pînă atunci cuprins de un fel de moleșeală, sări treaz, și cu el mulțimea.

– Cum să-l vîrîm în cetate? Pe acest păgubitor îndrăzneț al nostru? Să ne pricinuiască alte stricăciuni și mai întinse? Nu ne e de ajuns nenorocirea cu înecarea porcilor? Puterea și minunile lui nu ne sînt priincioase... mai degrabă nefaste.

– Așa e, așa... strigau cu toții. Cine ne despăgubește de turmele pierdute?

Și se ridicară cu amenințări.

– Stați! striga fostul demoniac, căruia i se deslușeau acum toate. Voi nu știți.

Dar gloata îl acoperi cu huiduieli, înăbușindu-i glasul...

Isus tăcea. De departe, el vedea și auzea cum, dîndu-se peste cap în bulboanele apelor, duhurile osîndite se veseleau de pățanie, spunîndu-i:

„Vezi, Doamne, ne-ai alungat dintre ei degeaba. Au fost, sînt și rămîn tot atît de răi și îndrăciți chiar fără noi".

Dezbăratul de draci își frîngea mîinile, rugîndu-se pentru omenie și recunoștință... Dar gloata neînduplecată înconjură pe cei treisprezece, punîndu-i ea poprire. Unii trimiseră după legionarii romani care să-i ridice și să-i închidă pînă se face ispașă; altora le părea rău de înzdrăvenirea nebunului și se plîngeau că nu are cine să le mai păzească cetatea în latura mării. În așteptarea legionarilor, gloata se domoli puțin și vindecatul putu vorbi.

– Înălțate cîrmuitor, întreabă pe pretorul cetății dacă s-a petrecut vreun rău sau vreo nelegiuire noaptea aceasta în cetate...

Pretorul nu era de față, dar mulți mărturisiră că, în adevăr, nu se întîmplase nici o bătaie, nici un omor, nici măcar un viol. Chiar cei mai zurbagii dormiseră liniștiți în casele lor. Ceea ce era un lucru de pomină, căci în orice noapte se socoteau pînă la zece omoruri și tot atîtea, dacă nu îndoit, hoții, spargeri, uciderі și nenumărate neorînduieli.

– Credeți voi oare că acest răgaz în cetate a fost rodul întîmplării? striga miraculatul. E tot lucrarea îndumnezeitului bărbat care m-a mîntuit. Demonii toți, care au avut de furcă toată noaptea cu El, au ieșit din voi să se războiască împotrivă-i și v-au lăsat liberi. Din pricina aceasta a dormit cetatea liniștită. Așteptați să vedeți noaptea următoare!

Norodul asculta învălmășit, pus mereu pe răzbunare.

Isus citea în ochii nedumeriți ai învățăceilor rugarea, imboldul să vorbească rătăciților, să-i cîștige, să-i răpească, așa cum înflăcăra mulțimile Iudeii, care apoi îl ascultau și-l urmau fericite. El încă pregeta. Își plimba privirile de la turmele de porci, ce păștеau singure și pașnice, la turma de oameni tăbărîți asupră-i, sub cîrmuirea porcarilor mărfari, împotriva lui... și se gîndi la cuvîntul Tatălui, cu care îl împuternicise cînd îl trimisese în lume... „*Nu zvîrli mărgăritare înaintea porcilor*". O imensă tristețe îl umplu, cît nu mai încăpu nici dispreț. Își ridică numai mîna și le spuse atît, privindu-i ca pe valurile răscolite ale mării:

– Pace vouă!

Arhontele, clătinat de mărturisirea celor ce-i descoperiseră desăvîrșita liniște din cetate noaptea trecută și de gestul atotputernic al păcii Domnului, se alină. Se plecă și se sfătui cu cîteva ajutoare, apoi grăi către vinovați:

– Iată... Ne-ați făcut mari neajunsuri, însă, fiindcă sînteți streini, nu vă osîndim. Vă iertăm de data asta. Dar să ieșiți numaidecît din ținutul nostru și să nu mai călcați niciodată în tărîmul Gadarei și al gherghesenilor.

Și cum i se păru că izgoniții ar avea de spus ceva, adăugă:

– Minunile și binefacerile voastre nu ne trebuie, sînt păguboase. Mulțumiți-vă că nu vă dezbrăcăm, nu vă luăm corabia despăgubire și pe voi robi.

Isus făcu un semn de învoire. Și ucenicii se urniră a plecare. Dar gloata se arătă nemulțumită... Se împărțea: unii se alipeau la hotărîrea cîrmuitorului, alții, gîrbițoși, cereau pedepsirea. Dar arhontele nu slăbi și cu poruncă tare dete vinovaților drumul... Ceata se rîndui să coboare, cu Isus cel din urmă, ca o pavăză în spatele ei.

– Doamne! striga deznădăjduit, ținîndu-se după El, omul din care scosese demonii, Doamne, nu mă părăsi. Îndură-te. Ia-mă cu tine. Te voi sluji cu înmiit mai multă credință decît slabii, fricoșii servitori care te înconjoară acum.

Isus se întoarse, se opri și-l privi cu dragoste. Lui Iuda i se păru că învățătorul s-ar îndupleca.

– Rabi, noi nu avem hrană nici măcar pentru noi, dar încă pentru pîntecele căpcăunului ăstuia. Ne întoarcem cu corabia hîrb și punga goală.

– Punga este inima ta, demone, îl înfruntă domol Isus.

– Dar n-ai spus tot tu că nu iei pîinea din gura fiilor ca s-o dai cîinilor? i-o întoarse ucenicul.

– Atît ai priceput tu? îl mustră Domnul. Vai ție, dacă ai crezut că e vorba despre mîncare! Ascultă, omule, se întoarse el spre rugătorul care i se aruncase în genunchi. Tu nu mă poți urma.

– De ce, Doamne? se văită nenorocitul.

– Fiindcă nu ești din neamul lui Israel. N-a sosit încă vremea, cum văzuși, cînd să intre sub ascultarea mea și neamurile străine. Deci întoarce-te liniștit la ale tale. Iată, te pun staroste peste păstorii din Gadara și tot Decapole... Și vor fi cum vrei tu, turme de vite, sau dacă crezi în minune, turme de oameni. Tu să le păzești să nu se mai apropie duhurile rele, să intre în ele. Demonii au acum frică de tine... Gadareni, spuse el tare către gloata care-l asculta uimită – vă făgăduiesc că sub oblăduirea acestuia nu numai că nu vi se mai pierde vreo vită, dar în scurtă vreme în paza lui turmele vor rodi înzecit. Și, dacă vreți, și sufletele voastre. În felul acesta el va înapoia cu dobîndă tot ce vouă vi se pare că ați jertfit pentru mîntuirea lui.

Făgăduiala fu rostită cu atîta tărie de încredințare, că pătrunse inimile lacome ale păgînilor, care se alinară la gîndul cîștigului.

– Iar tu, bărbat acum întreg la trup și la minte – grăi El vindecatului – vei sta, ca alt soi de ucenic al meu, colindînd cu turmele la pășune, să vestești în acest pămînt întunecat cît bine ți-a făcut ție Dumnezeu și să mărturisești

pururea mărirea lui. N-ai teamă! Gîndește-te numai la mine și vei birui!... Eu voi fi mereu cu tine.

Mulțimea, care se îngrămădise iar peste ei, se dete la o parte, lăsîndu-i să coboare încet la corabie, care să-i treacă înapoi, acolo unde-i aștepta norodul necăjiților lui Israel.

Dar, înainte de a pune piciorul în navă, ucenicii își scuturară sandalele, izbind tălpile de pămînt, în semn de osîndă pentru cetatea ce-i alungase.

sîmbătă, 16 iunie, Buc[urești]